

„A csemegekukorica és zöldborsó termékpálya stabilitásának legfőbb korlátai, a versenyképesség és az egyensúly növelésének lehetőségei az ágazati szabályozás oldaláról”

dr. Feldman Zsolt
államtitkár
Agrárminisztérium

Debreceni Egyetem
2023. március 9.

Ipari zöldség termékpálya

- A csemegekukorica és zöldborsó együttesen a hazai zöldségtermesztő terület 60%-a.
- A feldolgozóipar alapanyag-felvásárlásának 70-80%-át a csemegekukorica és zöldborsó adja, így kapacitáskihasználtságát e két növény dönti el!
- A termelés és a feldolgozóipar egymásra utalt: mindkét termék 90-95%-ban a hűtő- és konzervipari felhasználású
- A feldolgozott zöldség-gyümölcs késztermékeinket 80-90%-ban exportáljuk.

Ipari zöldség termékpályát érő hatások

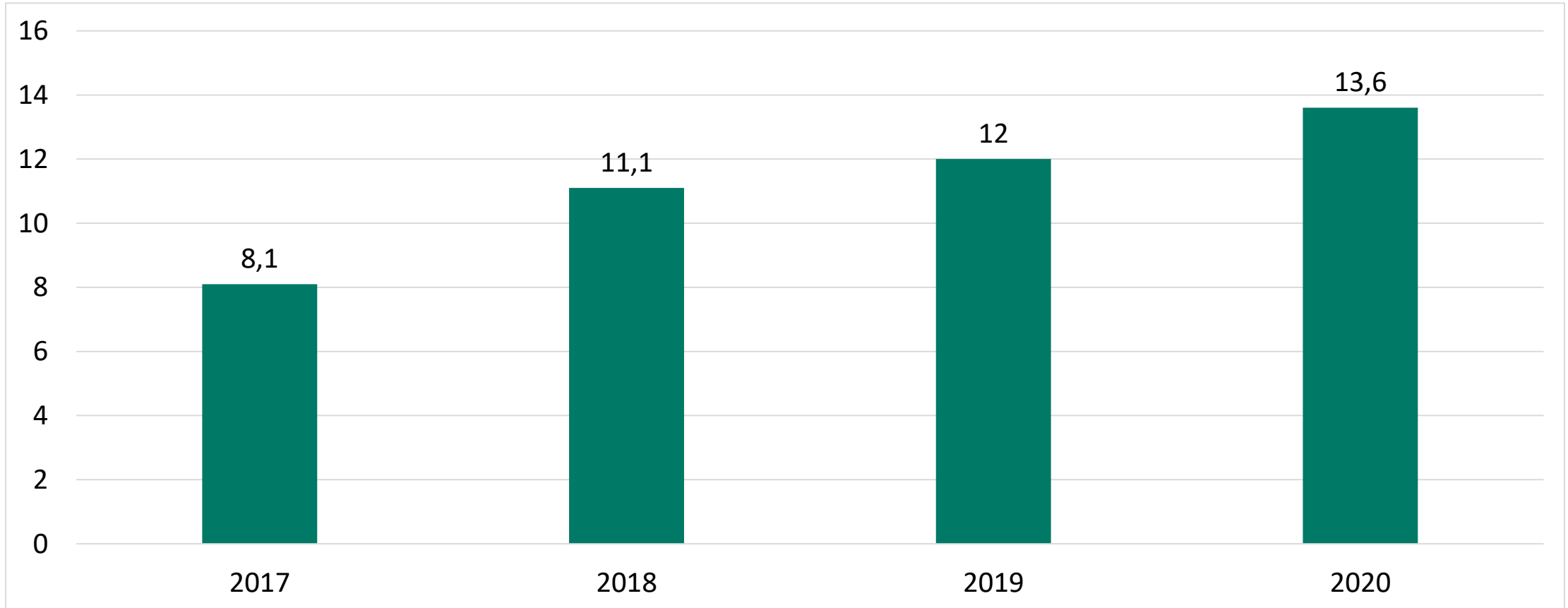

- Utóbbi 3-5 évben a világpiaci kereslet miatt jövedelmezőbb volt szántóföldi növényeket termesztetni, mint szabadföldi zöldségeket
- A termésnövekedést nem állította meg az előző 3 évben megduplázódott felvásárlási ár sem.
- A 2022. évi aszály miatt 30-40%-os csemegekukorica alapanyaghiánnyal küzdött a hűtő- és konzervipar.
- A csemegekukorica területek mindössze fele öntözött.
- Az utóbbi években számottevően nőttek a feldolgozóipari kapacitások.
- Energiaár növekedése, csomagolóanyag problémák, dráguló hitelfinanszírozás.
- 2023. évben jelentősen megnövekedett az ipari nyersanyag igény, melynek fő oka
 - a gyenge 2022 évi termés és
 - a feldolgozó kapacitások fejlődése.

Fogyasztás

Tartósított zöldség, zöldségkészítmények fogyasztása [kg/fő/év]

Forrás: KSH

KAP Stratégia Terv I. pillérének intézkedései

365 forint/euró		Beavatkozás száma	Arány (%)	Forrás (milliárd forint)	
<u>I. pillér: Gazdasági fejlődés</u>			<u>26</u>	<u>85</u>	<u>2 122</u>
Közvetlen támogatások: Területalapú alaptámogatás (BISS)		1	53	1 321	
Közvetlen támogatások: Újraelosztó támogatás (CRISS)		1	13,6	340	
Közvetlen támogatások: Termeléshez kötött támogatás (CIS)		13	14,6	363	
Közvetlen támogatások: Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)		1	1,3	34	
Ágazati beavatkozások: Zöldség-gyümölcs		1	0,6	15	
Ágazati beavatkozások: Méhészet		3	0,3	8	
Ágazati beavatkozások: Szőlészet		6	1,6	41	
<u>I. pillér: Zöld jövő</u>			<u>1</u>	<u>15</u>	<u>363</u>
Zöldfelépítmény: Agrár-ökológiai program (AÖP)		1	15	363	
I. pillér beavatkozásai összesen		27	100	2 485	

Termeléshez kötött támogatások

- A közvetlen támogatások 1347,4 millió eurós éves keretéből 202 millió eurót fordítunk célzottan erre a támogatási jogcímre.
- Az **ipari zöldségnövények között csak a csemegekukorica és a zöldborsó félék maradnak**, a többi kultúra a zöldségnövények közé kerül át.
- Az **ipari zöldség boríték kerete 2023-tól jelentősen emelkedik**, 11,1 millió euróról **15,6 millió euróra**.
- **Hektáronkénti támogatás elérheti a 326 eurót** (a támogatásra jogosult hektárok számától függően 260 és 390 EUR/ha között alakulhat).
- **Szaporítóanyag** beszerzését igazolni kell és az eredeti tervek szerint a **minimális vetőmag értékek**: csemegekukorica 60 ezer db/hektár és 300 ezermagtömeg, zöldborsó min. 1 millió db/hektár és 170 ezermagtömeg.
- A termeléshez kötött támogatások **alfeltétele lesz a megerősített környezeti feltételeesség előírásainak betartása**.

Termeléshez kötött támogatások és a Víz Keretirányelv

- A termeléshez kötött támogatások feltételrendszerének **összhangban kell lennie a víz keretirányelv célkitűzéseivel.**
- Az **idei évtől** célzott helyszíni ellenőrzéseket kell folytatni a **víz mennyiségi és minőségi védelmét** garantáló előírások betartása érdekében.
- Az **érintett jogcímek** a következők: cukorrépa termesztés, rizs termesztés, szántóföldi zöldségtermesztés, **ipari zöldség termesztés**, extenzív és intenzív gyümölcsstermesztés, illetve a tejhasznú tehéntartás támogatása.
- A már kiadott engedélyeknek megfelelő gazdálkodási gyakorlatok tekintetében ez **egy plusz ellenőrzést** jelent.
- A **növénytermesztési jogcímek esetében a víz mennyiségi** védelmére helyeződik a hangsúly.
- Aki nem öntöz vagy nem rendelkezik környezetvédelmi engedéllyel, az is kaphat termeléshez kötött támogatást.
- A víz keretirányelvvel való összhang megteremtése **tagállami feladat**, a kedvezményezetttek által teljesítendő **jogosultsági feltételeket nem érinti.**

Termeléshez kötött támogatások és a Víz Keretirányelv - kérelmezés

- A termelők nyilatkoznak az Egységes Kérelem felületén arról, hogy végeznek-e öntözést.
- A Magyar Államkincstár (MÁK) a kérelmek elbírálása során az alábbi információkra támaszkodik majd:
 - vízügyi hatóság saját hatáskörben elvégzett ellenőrzéseinek eredményei;
 - saját helyszíni ellenőrzésen tett megállapításai.
- A 3%-os helyszíni ellenőrzési minta a kérelmezők egy szűkített köréből kerül kijelölésre azokból, ahol a támogatással érintett kultúra jónál rosszabb állapotú víztesthez köthető.
- A támogatásból való kizárásra csak az engedélytől (vízjogi üzemeltetési vagy fennmaradási engedély), illetve bejelentéstől lényegesen eltérő gyakorlat esetén kerül sor.

II. pillér: gazdaságfejlesztési intézkedések

- **Gazdaságfejlesztési intézkedések:**
 - 6 **mezőgazdasági** üzemek fejlesztésével (forrás 26%-a),
 - 2 **élelmiszerfeldolgozás** fejlesztésével (forrás 17%-a),
 - 8 **vállalkozásfejlesztéssel és a generációs megújulás** támogatásával (forrás 7%-a),
 - 2 **mezőgazdasági vízgazdálkodással** (forrás 2%-a) és
 - 3 **kockázatkezelési** rendszerrel (forrás 1%-a) foglalkozik.
- **Új intézkedések elsősorban a vállalkozásfejlesztés és generációs megújulás területén:**
 - RD06: Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
 - RD07: Generációs megújulás a gazdaság átadó együttműködés alapú támogatásával
 - RD08: Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
 - RD09b: Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása

Új KAP II. pillér beavatkozásai célok szerint

Gazdaságfejlesztés

- Kormányzati cél volt, hogy a forrás felét legalább gazdaságfejlesztésre költjük: **52%**
- **21** beavatkozással, közel **1500 milliárd** forintot terveztünk.
- 2014-2020 időszakához képest **négyszeres** forrás növekedés.

Zöld jövő

- Uniós elvárás volt, hogy a forrás több, mint harmadát zöld intézkedésekre költjük: **36%**
- **22** beavatkozással, több, mint **1000 milliárd forintot** terveztünk.
- 2014-2020 időszakához képest **másfélszeres** forrás növekedés.

Megújuló vidék

- Vidéki területek fejlesztését számos másik uniós és hazai program támogatja: **10%**
- **17** beavatkozással, több, mint **285 milliárd forintot** terveztünk.
- 2014-2020 időszakához képest **1,26-szoros** forrás növekedés.

Új KAP II. pillér: támogatási alapelvek

- **Termékpálya szemlélet**, termelői és vertikális együttműködések ösztönzése.
- Költségnövekmény elismerése, egyszerűsített kiválasztás, egyszerűsített költségelszámolás alkalmazása.
- **Támogatás mértéke**: max. 15 millió EUR/projekt. Kis és nagy projektek külön felhívásban.
- **Alap támogatás intenzitás**: 50%
- **Kiegészítő támogatás intenzitások**: fiatal mezőgazdasági termelő +15%, termelői együttműködés +10% Új elemek: gazdaságátadás + 15%, ökológiai gazdálkodás +10%, kezességvállalás 5%. Összesen legfeljebb 65%. Nem termelő beruházás legfeljebb 80%.
- **Minimális üzemméret**: 10.000 EUR STÉ (most 6.000).
- 40%-os **mezőgazdasági árbevétel** (most 50%).
- **Pénzügyi megalapozottság**, hozzáadott érték növelés.

KAP ST gazdaságfejlesztési intézkedései

- Mezőgazdasági üzemek és kisüzemek fejlesztés (RD01-02, RD09):**
 - 9 intézkedés és 2 151,1 millió euró, első kifizetés éve: 2024
- Generációváltást elősegítő támogatások (RD05-08):**
 - 5 intézkedés és 323,3 millió euró, első kifizetés éve: 2024
- Mezőgazdasági termékek értéknövelése (RD14a-b, RD11):**
 - 2 intézkedés és 1 315,1 millió euró, első kifizetés éve: 2025
- Mezőgazdasági vízgazdálkodás és öntözésfejlesztés (RD12, RD15):**
 - 2 intézkedés és 191,8 millió euró, első kifizetés éve: 2025
- Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer beavatkozásai (RD16-18):**
 - 3 intézkedés és 95,9 millió euró, első kifizetés éve: 2025

Gyümölcs- és zöldségfeldolgozás támogatásai 2014-2022 között

- **Vidékfejlesztési Program (VP)** keretében 460 db kérelem került támogatásra **102,59 Mrd Ft** értékben, amelyből 34 Mrd Ft kifizetése történt meg.
- **GINOP, GINOP+** keretében **9,5 Mrd Ft** támogatás köthető a zöldség és gyümölcs feldolgozás fejlesztéséhez
- **Beruházás Ösztönzési Célelőirányzat (BÖC)** 4 db vállalkozás került támogatásra **9,23 Mrd Ft** összegben.
- **Nagyvállalati Beruházási Támogatási Program (NBT)** keretében **2,48 Mrd Ft** támogatás 2 vállalkozás részére.
- **Brexit Alkalmazkodási Tartalék (BAR)** keretében 2 vállalkozás számára **395 millió Ft** értékben.
- **Feldolgozóipari KKV Energiaköltség és Beruházás Támogatási Program** 19 vállalkozás támogatására került sor, **270 millió Ft** értékben. A program keretében energiahatékonysági beruházások támogatására is sor kerül, jelenleg a támogatási kérelmek benyújtása zajlik.
- Az élelmiszeripari nagyvállalatok számára meghirdetésre került a **Gyármentő Program**, amelyre a kérelmek benyújtása jelenleg folyamatban van.

Termelői öntözési beruházások

Beruházási támogatásoknál előnyben a közösséget alakító gazdálkodók:

- „Az öntözési közösségek együttműködésének támogatása” című pályázatokban az öntözéshez kapcsolódó műszaki tervek, engedélyeztetési dokumentumok, szakértői díjak és háttér tanulmányok elkészítéséhez nyújtott akár 90%-os intenzitású támogatás
- „A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése” című pályázat keretein belül az öntözési közösségek kollektív beruházásként akár 70-80%-os támogatási intenzitással pályázhatnak,
 - új öntözőberendezések és öntözővíz-szolgáltató művek beszerzésére,
 - öntözőberendezések energiahatékonysági és vízfelhasználás-hatékonysági fejlesztésére,
 - víztározók építésére,
 - természetes szűrőmezők kialakítására.
- Meghosszabbított határidő, 2023. június 30-ig lehet a kérelmeket benyújtani.

KAP ST öntözési beruházások

Nem változik több más szakmai feltétel:

- Csak olyan **öntözött területek nettó növekedését eredményező** és adott felszín alatti vagy felszíni víztesteket érintő **beruházás** támogatható uniós forrásból, amely olyan talajvízből vagy felszíni vizekből álló víztesteket érint, amelyek a vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt **nem kaptak jónál rosszabb minősítést és környezeti elemzés bizonyítja**, hogy a beruházás nem jár jelentősebb kedvezőtlen hatással a környezetre nézve.
- Új öntözőberendezések beszerzésére, új öntözővíz-szolgáltató művek létrehozására vonatkozó tevékenységet és amennyiben ezek a tevékenységek az öntözött terület nettó növekedését eredményezik, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor **jogerős vízjogi engedély** csatolása szükséges.
- Amennyiben még nem áll rendelkezésre, a projekt részeként ki kell építeni egy olyan **vízfogyasztás-mérő rendszert**, amely a támogatott projekt szintjén lehetővé teszi a vízfogyasztás mérését.

KAP ST öntözési beruházások

Kedvezőbbé váló feltételek:

- **Állami elismeréssel rendelkező együttműködés** (termelői csoport, termelői szervezet és öntözési közösség) meghatározott feltételek igazolása nélkül is mezőgazdasági termelőnek minősül. (jelenleg önmagukban vagy tagjaikon keresztül igazolniuk kell az együttműködés tagjainak üzemméretre és árbevételre vonatkozó előírások teljesülését külön-külön)
- A fiatal mezőgazdasági termelők +15%, a gazdaságátadásban részt vevő termelők és az ökológiai gazdálkodás minősítéssel rendelkező terméket előállítók + 10% **többletintenzitást** kaphatnak az 50%-os támogatási intenzitáson felül.
- A **foglalkoztatotti bázislétszámot** a kedvezményezettnek nem kell fenntartania.

KAP ST öntözési beruházások

Szigorodó feltételek:

- Az öntözött terület nettó növekedését eredményező beruházások esetében a 314/2005 Korm. rendelet szerinti **környezeti hatásvizsgálat elvégzése** a projekttel érintett terület nagyságától függetlenül kötelező lesz.
- **Víztározók** létesítése esetén a támogathatóság feltétele a Környezeti Körzeti Terv elkészítése, abban az esetben is, ha a projekt nem eredményezi az öntözött terület növekedését, és függetlenül a projekt által érintett terület méretétől.
- A támogatás révén megvalósuló víztározók felszíni vagy felszín alatti víztestekből történő feltöltése tilos lesz, azokban **kizárólag csapadékvíz tárolható**.
- A meglévő öntözőberendezések vagy a meglévő öntözőrendszerek részeinek fejlesztésére irányuló beruházások kizárólag akkor támogathatók, ha az előzetes értékelés azt állapítja meg, hogy azok a meglévő berendezés vagy rendszer műszaki paramétereiből kiindulva **mikroöntözés tekintetében legalább 10%, lineár és csévélődobos berendezések tekintetében legalább 15% mértékű potenciális vízmegtakarítást** eredményeznek majd.

KAP ST öntözési beruházások

Szigorodó feltételek:

- Az új európai uniós szabályozás alapján az öntözött terület nettó növekedésének meghatározása céljából már nem minősíthetők öntözött területnek az olyan, aktuálisan nem öntözött területek, amelyeken a **közelmúltban öntözőberendezés működött**.
- A jövőben **egyáltalán nem támogathatóak** olyan új területek öntözésére irányuló projektek sem, amelyek eddig támogathatók voltak és **jónál rosszabb víztestek felhasználását tették lehetővé azzal a feltétellel**, hogy a meglévő öntözőberendezések vagy a meglévő öntözőrendszerek részeinek fejlesztésére irányuló, bizonyos vízmegtakarítási feltételeket teljesítő beruházásokkal párosulnak.
- A vízjogi engedélyezési eljárás során további, akár évenkénti többlet ellenőrzéseket is megvalósít a víztestek állapotát illetően és a jónál rosszabb víztestek esetén ellenőrizhető és felülvizsgálható lesz az öntözésfejlesztési tilalom betartása is.
- A kollektív módon végrehajtott projektek **támogatási intenzitásának** maximuma 65% lehet a jelenlegi 70% helyett.

- Érintett termékkörök: csemegekukorica, zöldborsó, zöldbab.
- Fruitvebbel közösen kezdeményeztük a PM-nél.
- Egyeztetést folytattunk a NAV-val.
- A jogszabály módosítás egyeztetése folyamatban van.

**Köszönöm a
figyelmet!**